

Sygn. akt II PSK 315/21

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z powództwa I. C.

przeciwko S. w N.

o przywrócenie do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 31 sierpnia 2022 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku

z dnia 26 lutego 2021 r., sygn. akt V Pa 39/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 lutego 2021 r. Sąd Okręgowy w Słupsku oddalił apelację pozwanej S. w N. od wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 15 czerwca 2020 r., przywracającego powódkę I. C. do pracy na poprzednich warunkach, zobowiązującego pozwaną do dalszego zatrudnienia powódki do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, oraz zasądzającego od pozwanej na rzecz powódki koszty postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, iż wskazana przez powódkę przyczyna rozwiązania z pozwaną stosunku pracy, tj. zmniejszenie liczby oddziałów w szkole - polegająca na zmianach w planach nauczania - jest przyczyną prawdziwą i rzeczywistą, a nadto uzasadnia istnienie po stronie pracodawcy uprawnienia do rozwiązania z nauczycielem stosunku pracy z zachowaniem okresu wypowiedzenia. Powódka była nauczycielem, który znajdował się w grupie pracowników o porównywalnych

uprawnieniach, dlatego pracodawca zobowiązany był do dokonania wyboru jednego z pracowników, z którym rozwiązana zostanie umowa o pracę spośród grupy porównywalnych pracowników. Powódka była uprawniona do nauczania i uczyła kilku przedmiotów, w roku szkolnym 2018/2019 były to: plastyka, przyroda, biologia, technika, zajęcia techniczne, świetlica szkolna, nauczanie indywidualne, zajęcia w bibliotece. Wymiar godzinowy był następujący: plastyka - 3h, przyroda – 5 h, biologia - 5h, technika - 2 h, zajęcia techniczne — 1 h, świetlica szkolna — 1 h, nauczanie indywidualne — 1 h. Słuszny i prawidłowy był zamysł pozwanego, że powódkę należy porównać z innymi nauczycielami, którzy mogli wykonywać te same zajęcia lub prowadzili te same przedmioty. Założenia takiego pozwany jednak nie zrealizował w pełnym zakresie. Powódka nie została bowiem porównana z grupą nauczycieli, którzy prowadzili zajęcia nauczania indywidualnego, a krąg nauczycieli wybranych przez pracodawcę do porównania, w trakcie postępowania, był przez pozwanego różnie określany i definiowany. Ustalone przez siebie kryteria pozwany stosował niekonsekwentnie, a zatem grupa do porównania z powódką została określona w sposób niekonsekwentny, albowiem przynajmniej jedna osoba została w tej procedurze pominięta (nie uwzględniono jej). Inaczej kryteria zostały określone w załączniku do procedury rozwiązywania stosunku pracy z nauczycielami (co do wielkości przyznanych punktów za poszczególne kryterium), a inaczej punkty te były faktycznie przyznawane. Zdaniem więc Sądu pierwszej instancji, dobór powódki do zwolnienia nie został przeprowadzony według kryteriów, które są jasne i sprawiedliwe.

W zakresie żądania pozwu nałożenia na pracodawcę obowiązku dalszego zatrudnienia powódki do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, Sąd Rejonowy wskazał na treść przepisu art. 477² § 2 k.p.c., zgodnie którym, uznając wypowiedzenie umowy o pracę za bezskuteczne albo przywracając pracownika do pracy, sąd na wniosek pracownika może w wyroku nałożyć na pracodawcę obowiązek dalszego zatrudnienia pracownika do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.

Sąd Okręgowy, rozpoznając apelację pozwanej, uznał, iż dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia stanu faktycznego, stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku, były prawidłowe w zakresie, w jakim ustalił on ,że

zmniejszeniu uległa liczba godzin dydaktycznych. Przy czym rozległe postępowanie dowodowe przed Sądem pierwszej instancji nie obejmowało istoty problemu, jaki w sprawie powstał – bowiem kwestia kryteriów doboru pracownika do zwolnienia jest następczą, w odniesieniu do faktu stwierdzenia zaistnienia rzeczywistych zmian organizacyjnych, o jakich mowa w art. 20 Karty Nauczyciela. Istota sporu zdaniem Sądu w przedmiotowej sprawie koncentrowała się na tym, czy w wyniku takich zmian u pozwanej, nie można zatrudnić nauczyciela czy też nauczycieli w pełnym wymiarze godzin, czy też za ich zgodą nie można zmniejszyć tego wymiaru - co ostatecznie w razie braku takiej możliwości prowadziłoby do wypowiedzenia takim osobom umowy o pracę. Dopiero w sytuacji, gdyby takich osób było więcej niż jedna, Sąd winien byłby ocenić kryteria dokonanego przez pracodawcę doboru pracownika do zwolnienia. Zdaniem Sądu Okręgowego nie było w realiach przedmiotowej sprawy sytuacji, w jakiej dyrektor pozwanej musiałby zdecydować o tym, któremu z nauczycieli złożyć oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę z powodu zmian organizacyjnych uniemożliwiających jego dalsze zatrudnienie. Zdaniem Sądu, zebrany w sprawie materiał dowodowy i oceniony przez Sąd drugiej instancji, prowadzi do wniosku, iż wyrok wydany w sprawie przez Sąd pierwszej instancji odpowiada prawu. Nie było przy tym w tych okolicznościach potrzeby odnoszenia się do tych zarzutów apelacji, które opierały się o ocenę kryteriów przyjętych i zastosowanych przez pozwaną w sytuacji rozwiązania umowy o pracę z I. C..

Odnosnie natomiast kwestii podnoszonych w apelacji, a dotyczących zobowiązania pozwanej do zatrudnienia powódki do czasu prawomocnego zakończenia procesu, zawartego w rygorze natychmiastowej wykonalności w punkcie 2 wyroku, to zarzuty w tym zakresie Sąd Okręgowy uznał za całkowicie chybione.

W skardze kasacyjnej z dnia 2 czerwca 2021 r. podniesiono zarzuty: naruszenia przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2, art. 378 § 1, art. 382 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 477² § 2 k.p.c., oraz art. 227, art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2, art. 381, art. 382 i art. 391 § 1 k.p.c., a także naruszenia prawa materialnego, tj. art. 45 § 2 k.p. Podnosząc powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w

Słupsku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania. Wniosła również o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem pierwszej i drugiej instancji, a także za postępowanie kasacyjne.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność. Jej zdaniem Wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 26 lutego 2021 r. zapadł wskutek oczywistego naruszenia prawa, które jest widoczne, łatwo dostrzegalne, już nawet przy pobieżnej lekturze podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, z kolei naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Uzasadnienie wyroku Sądu drugiej instancji nie odnosi się do oceny wszelkich zarzutów apelacyjnych, których łącznie było aż 15, a więc sprawa nie została rozpoznana w granicach apelacji. Ponadto, Sąd drugiej instancji nie odniósł się do złożonych przez pozwaną w toku postępowania przed Sądem drugiej instancji wniosków dowodowych, powołanych w piśmie procesowym z dnia 18 lutego 2021 r., a także Sąd drugiej instancji nie poczynił ustaleń faktycznych i nie dokonał oceny prawnej w zakresie niemożliwości i niecelowości przywrócenia powódki do pracy, co w sposób oczywisty świadczy o tym, iż Sąd drugiej instancji nie orzekał na podstawie całego materiału dowodowego zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym, czym naruszył powszechne wymogi postępowania dowodowego. Kolejno, Sąd drugiej instancji dokonując oceny zastosowania art. 477² § 2 k.p.c. postawił wniosek, że rozstrzygnięcie wydane na podstawie tego przepisu samo w sobie jest rygorem natychmiastowej wykonalności podczas, gdy z treści uzasadnienia wyroku w żaden sposób nie wynika, na jakiej podstawie sąd doszedł do takiego przekonania, co uniemożliwia nawet ocenę tak postawionego wniosku. Oczywiście zatem zasadność skargi kasacyjnej wyraża się w sprzeczności zaskarżonego orzeczenia z niepodlegającymi różnej wykładni i niebudzącymi wątpliwości interpretacyjnych przepisami art. 227, art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2, art. 378 § 1, art. 381, art. 382 oraz art. 391 § 1 oraz art. 477² § 2 k.p.c., a także art. 45 § 2 k.p., których naruszenie doprowadziło do wydania wyroku przywracającego powódkę do pracy, podczas gdy właściwe zastosowanie wskazanych wyżej

przepisów mogło spowodować co najmniej zasądzenie dla powódki odszkodowania w miejsce przywrócenia do pracy albo nawet prowadzić do oddalenia powództwa w całości.

Odpowiedź na skargę kasacyjną złożył w piśmie z dnia 5 lipca 2021r. pełnomocnik powódki, wnosząc o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, w przypadku zaś przyjęcia skargi do rozpoznania o oddalenie skargi kasacyjnej pozwanej w całości oraz o zasądzenie na rzecz powódki od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Artykuł 398⁹ § 1 k.p.c. zawiera enumeratywny katalog przyczyn kasacyjnych, których wystąpienie warunkuje przyjęcie skargi do rozpoznania. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę w razie ziszczenia się co najmniej jednej z przesłanek w postaci: wystąpienia istotnego zagadnienia prawnego, dostrzeżenia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wystąpienia prawdopodobieństwa ziszczenia się przyczyny nieważności postępowania, jak również w wypadku oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Skarga kasacyjna, wbrew twierdzeniom skarżącej, nie jest oczywiście uzasadniona. Przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka istnieje wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. W piśmiennictwie wskazuje się, że przyczyna kasacyjna z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. odnosi się do oczywistego naruszenia prawa, polegającego na niewątpliwej sprzeczności rozstrzygnięcia z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami albo na wydaniu go w wyniku oczywiście błędnej wykładni lub niewłaściwym stosowaniu prawa, w tym np.

stosowaniu nieobowiązujących przepisów czy wydaniu orzeczenia nienadającego się do wykonania. Niezbędne jest wykazanie za pomocą prawnych i faktycznych przesłanek, że w zasadniczym postępowaniu kasacyjnym skarga zostanie rozstrzygnięta na korzyść skarżącego (Zob. T. Ereciński, w: J. Gudowski, System PrProc, t. III, cz. 2, s. 984; T. Wiśniewski, w: H. Dolecki, T. Wiśniewski, Komentarz KPC, t. II, 2013, s. 248). Ciężar wykazania, że skarga kasacyjna powinna zostać przyjęta do rozpoznania spoczywa na stronie skarżącej. Zaznaczyć przy tym należy, że skoro w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, nie mogą one przemawiać również za oczywistą zasadnością skargi. Polemika skarżącej z oceną dowodów dokonaną przez Sąd Okręgowy, prowadząca do zakwestionowania ustalonego przez ten sąd stanu faktycznego sprawy nie uzasadnia, w świetle art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżąca wskazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona z powodu naruszeń prawa procesowego. Treść uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje o jej oczywistej zasadności. Wobec powyższego nie można przyjąć, że przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały w sposób właściwy wykazane.

Pomimo tego należy podkreślić, iż Sąd drugiej instancji nie ograniczył się tylko do kontroli Sądu pierwszej instancji, lecz zbadał ponownie całą sprawę i w sposób samodzielny ją ocenił. Sąd Okręgowy dokonał m. in. analizy arkusza organizacyjnego szkoły, obejmującego planowany rozkład godzin na rok szkolny 2019/2020. Z analizy tej wyciągnął słuszne wnioski, że z puli wszystkich godzin realizowanych przez powódkę I. C. zmianie uległy tylko niektóre - w sposób szczegółowy zostało to wskazane w uzasadnieniu wyroku. Ponadto, pomimo rzekomej konieczności ograniczenia liczby nauczycieli w roku szkolnym 2018/2019, dyrektor pozwanej zatrudnił dodatkowo czworo nowych nauczycieli i przydzielił im do nauczania przedmioty, które mogliby objąć pracujący w tym czasie w pozwanej szkole inni nauczyciele, posiadający odpowiednie kwalifikacje zawodowe do ich nauczania. Poza tym, już po rozwiązaniu z powódką umowy o pracę, w roku szkolnym 2019/2020, pozwany zatrudnił kolejnych pięciu nauczycieli, w tym m.in. na zastępstwo w zakresie przedmiotów, do których nauczania uprawniona była powódka - nauczyciel biologii i przyrody pracuje nadal w pozwanej szkole. Sądy

obu instancji dokonały więc prawidłowych ustaleń stanu faktycznego i wyciągnęły z tego prawidłowe wnioski, iż nie było w realiach przedmiotowej sprawy sytuacji, w jakiej dyrektor pozwanej musiałby zdecydować o tym, któremu z nauczycieli złożyć oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę z powodu zmian organizacyjnych, uniemożliwiających dalsze ich zatrudnienie w placówce. W związku z tym nie było potrzeby odnoszenia się przez Sąd II instancji do tych zarzutów apelacji, które opierały się na ocenie kryteriów przyjętych i zastosowanych przez pozwaną w sytuacji rozwiązania umowy o pracę z I. C.. Dalsze wnioski dowodowe, składane przez stronę pozwaną przed Sądem Okręgowym, nie miały już żadnego znaczenia dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Najwyższy w sentencji postanowienia nie zawarł rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego na rzecz powódki – bowiem wniosek powódki o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, zgłoszony w odpowiedzi na skargę, nie może zostać uwzględniony. Zgodnie z art. 132 § 1 k.p.c. w toku sprawy pełnomocnicy profesjonalni doręczają sobie nawzajem bezpośrednio odpisy pism procesowych z załącznikami, w treści pisma procesowego wniesionego do sądu zamieszcza się oświadczenie o doręczeniu odpisu pisma drugiej stronie albo o jego nadaniu przesyłką poleconą. Pisma niezawierające powyższego oświadczenia, podlegają zwrotowi bez wzywania do usunięcia tego braku. Dotyczy to również odpowiedzi na skargę kasacyjną. W niniejszej sprawie w odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik powódki nie zamieścił oświadczenia o doręczeniu tego pisma stronie przeciwnej, ani o jego nadaniu przesyłką poleconą. W związku z powyższym skoro pismo takie podlega zwrotowi, to nie jest możliwe uwzględnienie wniosku w nim zawartego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[as]